

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Rudolphi Goclenii Exercitationes et disputationes ethicae & politicae

Goclenius, Rudolph

Marpurgi Cattorum, 1601

LX. Rectene stoici negent officiorum fieri commutationem?

[urn:nbn:de:bsz:31-109121](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-109121)

fraudare socium & pupillum. Quædam inæqualia, id est, alia majora, alia minorâ: ut, majus fuit peccatum Evæ, quàm Mariæ, amittentis filium Jesum.

LX.

Rectène Stoici negent officiorum fieri commutationem?

Negatur. Materies declamationis disposita.

Propositio. **E**xordium ab adjunctis rei ipsius. Literarum studiosis toto pectore huc incumbendū est, ut in utilissimis quibusq; materiis

Assumptio. stylum exerceant. Nihil verò utilius, quàm si ad Rhetorum copiam, non ad philosophorum tenuiter differendi morem in *Thesum* tractatione exerceamur, idq; utraq; in partem, non quòd verum aliter inveniri non possit, sed quòd dicendi exercitatio (vel Cicerone teste) maxima sit ita futura. Sic enim & Aristoteles suos discipulos fertur exercuisse.

Complexio. Quamobrem ut idem exercitii genus in nobis utilitatis aliquid adferat, libet eandem viam à philosopho commonstratam ingredi. **Narratio.** A Stoicis quondam, & hodie à Theologis plerisq; acerrimè disputatum est, fieri non posse, ut quæ sint honesta, pro circumstantiarum ratione fiant turpia, & contra. **Propositio.** Quamobrem operæ precium facturus videor, si turpissimum errorem pro

mea virill parte refutem, & utrunq; factum esse & quotidie fieri condocerem. *Confirmatio à specie.* Iustitia præcipit ut reddas depositum & promissa facias. Idverò si semper velis contra officium feceris. *Ratio ab effectu iustitia.* Nam præcipuum est iustitiæ munus ut prois cuicunq; possis, noceras nemini. Nocueris verò aliquando vel tibi vel aliis, si depositum reddere vel promissa facere velis: id quod exemplis variè potest illustrari: ut, si quis sana mente gladium apud te deponat, eundem insaniens repetat, reddesne, cum vel sibi ipsi vel alii sit allaturus manus? Ita Neptunus promiserat Theseo, Hippolytum de medio sublaturum: sed eo sublato in gravissimos ludus conjectus est ipse Theseus. Satisfine igitur fuisset promissum illud à Neptuno non fuisse impletum. Plura exempla sunt in 3. de officiis. Item in Bibliis, ut Jephthæ & Herodis: quorum alter nimis religiosus in voto servando: alter in faciendo promisso in gravissimos dolores incidit. Quæ cum ita sint, *Complexio.* dubitari non potest honestas actiones in contrarias commutari. *Transitio ad alteram partem propositionis confirmandam:* Turpes videlicet actiones quandoq; fieri honestas. Similiter probatur à specie. A viro bono alienum videtur, ut aliud dicat quàm sentiat. Verum si earatione vel suæ vel alterius saluti possit pro-

Z 2

spicere,

Proposio
sylo.

Assumptio.

Complexio.

spicere, præcipiente iustitia, quæ ut nocet nemini, sic prodest cuiusque potest, nihil omnino id facere vetabitur. Tempora verò huiusmodi non rarò incidere complura restantur exempla: ut Abrahami, qui negavit Saram suam uxorem esse, vocans eam sororem, ne fortè apud exteros populos infideli ipsi fierent, ut impunè cum ipsa adulterarent, Genes. 12. & 20. Item meretricis Cauponæ Rachabæ, quæ negabat domi suæ esse exploratores, Jehovæ potius, quàm regi obtemperandum sciens, Josuæ 2. cap. Item Jahelis, quæ Siseram hostem Domini pia fraude interceptit, ac simulatè occultans interfecit, Judicum 4. Item Judithæ, Holofernem dolosè interficientis, ut Betulienses obsidione liberaret, Judith. lib. cap. 13. Item Davidis simulantis amentiam, qua simulatione evasit incolumis, 1. Schemuelis cap. 21. *Conclusio.* Cùm igitur tam sacris quàm prophanis exemplis perspicuum sit, incidere non rarò tempora, ut commutentur officia, nequequam vel Stoicis vel Theologis contrariam in partem disputantibus suffragabimur.

LXI.

An approbandum sit, quod Aristoteles actionem iustitiae, temperantiae, fortitudinis detrahit?

Distinctione respondetur.

DIUM